

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Sžak/17/2017
Identifikačné číslo spisu: 7017200375
Dátum vydania rozhodnutia: 16.01.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Elena Berthotyová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:7017200375.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Jany Hatalovej, PhD. v právnej veci sťažovateľa (pôvodne žalobcu): V., nar. XX.XX.XXXX v C., štátna príslušnosť Líbya, toho času miesto pobytu: B., zastúpený mimovládnu organizáciou - Občianske združenie Marginal, Mlynské Luhy 3, Bratislava, proti žalovanému: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky Migračný úrad, Pivonková č. 6 v Bratislave, o správnej žalobe vo veci azylu z 16.05.2017 o preskúmanie rozhodnutia žalovaného ČAS: MU-PO-3-12/2017-Ž zo dňa 10. apríla 2017, o kasačnej sťažnosti sťažovateľa proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Saz/8/2017-95 zo dňa 11. augusta 2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Saz/8/2017-95 zo dňa 11. augusta 2017 m e n í tak, že rozhodnutie žalovaného ČAS: MU-PO-3-17/2017-Ž zo dňa 10. apríla 2017 v časti o neudelení azylu z r u š u j e a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

Sťažovateľovi nárok na náhradu trov konania p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Priebeh a výsledky administratívneho konania

1. Rozhodnutím ČAS: MU-PO-3-17/2017-Ž zo dňa 10. apríla 2017 žalovaný podľa § 13 ods. 1 zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o azyle“) neudelil sťažovateľovi azyl podľa § 13a a § 20 ods. 4 zákona o azyle poskytol sťažovateľovi doplnkovú ochranu na dobu jedného roka odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozhodnutia.
2. Preskúmané rozhodnutie vychádza zo zistenia, že sťažovateľ počas povoleného pobytu na území SR požiadal dňa 10.01.2017 pred pracovníkmi Oddelenia azylu PZ Humenné o udelenie azylu alebo o poskytnutie doplnkovej ochrany z dôvodu vojnových nepokojov v Líbyi a kvôli zdravotným problémom jeho syna, ktorý na území SR podstúpil zákrok srdca a na ďalší sa pripravuje.
3. Sťažovateľ pricestoval na územie SR legálne v októbri 2010, pričom získal povolenie na prechodný

pobyt za účelom štúdia na Technickej univerzite v Košiciach, ktoré mu platilo do 30.06.2017, ktoré ho zároveň oprávňovalo aj pracovať.

4. Vo vstupnom pohovore dňa 24.01.2017 sťažovateľ uviedol, že v krajine pôvodu absolvoval základnú aj strednú školu a od roku 1994 pokračoval v štúdiu na ekonomickej fakulte odbor manažment na Štátnej univerzite v meste Káhira, Egypt, kde štúdium nedokončil, nakoľko v roku 1997 vycestoval do Veľkej Británie za štúdiom, kde štúdium ukončil magisterskou skúškou v roku 2007. Po skončení štúdia pôsobil ako školiaci pracovník v zahraničnej firme CKG v meste C., ale nakoľko chcel pokračovať v doktorandskom štúdiu, vrátil sa v roku 2009 do Veľkej Británie avšak nebol prijatý na tento typ štúdia a rozhodol sa v tom istom roku vycestovať do SR, kde dostal možnosť študovať na Technickej univerzite v Košiciach, kde v novembri 2016 štúdium ukončil a získal titul PhD. V októbri 2008 sa oženil a počas manželstva sa mu narodili syn H., dcéra Y., dcéra T., pričom manželka aj deti sú na území SR legálne. Štúdium na území SR mu financovala Líbyjská ambasáda v Bratislave.

5. Sťažovateľ ako prvý dôvod prečo požiadaval o poskytnutie medzinárodnej ochrany uviedol nepokojnú situáciu v Líbyi, boje rôznych militantných skupín o moc s poukazom na chaotickú situáciu, ako aj to, že tam nie je bezpečná situácia pre život a vysoké náklady na živobytie a zdravotnú starostlivosť. Druhý dôvod, ktorý sťažovateľ uviedol bolo, že jeho syn má zdravotné problémy, v máji 2015 bol v Bratislave operovaný na srdce, o dva roky, teda v roku 2017 sa mal podrobiť ďalšej operácii, pričom zdravotný stav jeho syna je vážny a v prípade návratu do Líbye by bol jeho život v ohrození. Politicky sa v krajine pôvodu neangažoval, ani neuviedol že by mal počas pobytu v krajine pôvodu problémy so štátnymi orgánmi alebo inými skupinami alebo obyvateľstvom. Iné dôvody svojej žiadosti sťažovateľ neuviedol.

6. Žalovaný poukazoval na to, že do konania zabezpečil prostredníctvom Odboru dokumentaristiky a zahraničnej spolupráce najaktuálnejšie informácie o bezpečnostnej situácii v Líbyi, ako aj o dostupnosti zdravotnej starostlivosti občanov Líbye na jej území. Zdôraznil, že počas konania objektívne vyhodnotil a komplexne posúdil všetky skutočnosti ktoré sťažovateľ uviedol, pričom v jeho prípade nebola preukázaná opodstatnenosť jeho obáv z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine tak, ako to vyplýva zo Ženevskej konvencie z roku 1951. Azyl je špecifickým právnym inštitútom, na základe ktorého sa poskytne adekvátne ochrana len tej fyzickej osobe, ktorá spĺňa zákonom stanovené podmienky, teda opodstatnené obavy pred reálne prebiehajúcou perzekúciou osôb, ktoré majú určité presvedčenie a to buď zo strany štátu alebo neštátnych pôvodcov, pričom žalovaný dospel k záveru, že v prípade sťažovateľa k uvedenému nedošlo. Sťažovateľove obavy z návratu do krajiny pôvodu súvisia ako s nepriaznivou bezpečnostnou situáciou, tak aj situáciou ohľadne obavy o život jeho syna. Z jeho výpovede je zrejmé, že v krajine pôvodu nečelil absolútne žiadnym problémom zo strany štátu, ktoré by mohlo byť považované za prenasledovanie v zmysle § 2 písm. d) zákona o azyle, kedy sa prenasledovaním rozumie závažné alebo opakované konanie spôsobujúce vážne porušovanie základných ľudských práv alebo súbeh rôznych opatrení, ktorý postihuje jednotlivca podobným spôsobom. Dôvodmi, ktorými sťažovateľ odôvodnil svoju žiadosť, je nestabilná bezpečnostná situácia v Líbyi a nepriaznivý zdravotný stav jeho syna, ktoré nemajú nič spoločné s dôvodmi pre udelenie azylu v zmysle § 8 zákona o azyle. Rovnako sťažovateľ nevykonával žiadnu politickú činnosť, pre ktorú by mohol byť prenasledovaný, krajinu pôvodu opustil legálnym spôsobom letecky na vlastný cestovný pas, dokonca Líbya prostredníctvom svojej ambasády v Bratislave dlhodobo financovala jeho štúdium, ako aj bežný život na území SR. Nečelil teda žiadnemu konaniu, ktoré by mohlo byť subsumované pod pojem prenasledovanie a nemožno v jeho prípade hovoriť ani o prenasledovaní v zmysle § 8 zákona o azyle z čoho vyplýva, že objektívne nebol vystavený žiadnemu prenasledovaniu zo strany štátu v zmysle zákona o azyle, či Ženevskej konvencie. Možno konštatovať, že sťažovateľ nečelil žiadnemu takému konaniu ani zo strany neštátnych pôvodcov, ktoré by mohlo byť považované za prenasledovanie v zmysle § 8 zákona o azyle, respektíve Ženevskej konvencie. Keďže v prípade sťažovateľa neboli preukázané opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a ani to, že vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do Líbye, respektíve nepreukázalo sa, že by bol v Líbyi prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd, žalovaný dospel k názoru, že sťažovateľova situácia nie je z hľadiska použitia inštitútu azylu ako poskytnutie najvyššej formy právnej ochrany zo strany SR cudziemu štátnemu príslušníkovi adekvátne, preto dôvody jeho žiadosti vzhľadom na vyššie uvedené považoval za irelevantné z hľadiska udelenia azylu.

7. Žalovaný na základe toho, že v priebehu konania nebolo ničím preukázané, že voči žiadateľovi bolo vyvíjané závažné alebo opakované konanie spôsobujúce ohrozenie života alebo slobody alebo iné konanie spôsobujúce psychický nátlak na jeho osobu vykonávané, podporované alebo trpené oficiálnymi štátnymi orgánmi Líbye a ani nebola preukázaná opodstatnenosť obáv z prenasledovania v zmysle zákona o azyle, dospel k záveru, že v sťažovateľovom prípade neboli splnené zákonné podmienky v zmysle § 8 zákona o azyle pre udelenie azylu na území SR a preto rozhodol, že mu azyl podľa § 13 ods. 1 zákona o azyle na území SR neudelil.

8. Rovnako vo svojom rozhodnutí žalovaný poukázal na to, že sťažovateľ je na území SR od roku 2010, ale o udelenie medzinárodnej ochrany požiadal až v roku 2017, teda po siedmych rokoch pobytu, pričom poukázal na to, že zákon o azyle neurčuje žiadnu lehotu, v ktorej má žiadateľ o azyl požiadať, i keď udelenie azylu podľa § 8 zákona o azyle je viazané objektívne na prítomnosť prenasledovania ako skutočnosti definovanej v § 2 písm. d) zákona o azyle alebo na dôvodné obavy zo skutočností definovaných v § 2 písm. d) zákona o azyle, v oboch prípadoch v dobe podania žiadosti o azyl, teda spravidla v dobe bezprostredne nasledujúcej po odchode z krajiny pôvodu, výnimkou sú žiadatelia „sur place“ (namieste), pretože o žiadateľa („sur place“) ide vtedy, keď osoba, ktorá v okamžiku odchodu z krajiny pôvodu nebola utečencom, ale stala sa ním neskôr v dôsledku okolností, ktoré nastali v dobe jej neprítomnosti. Rozsudok NS SR sp. zn. 1SžA/17/2008 zo dňa 19.08.2008 (čo nie je v prípade sťažovateľa).

9. Rovnako poukázal žalovaný aj na to, že v prípade sťažovateľa neprichádza do úvahy udelenie azylu na účel zlúčenia rodiny podľa § 10.

10. Žalovaný sa takisto zaoberal aj možnosťou udelenia azylu podľa § 9 zákona o azyle, pričom uviedol, že zákon výslovne neukladá povinnosť správneho orgánu uviesť do výroku rozhodnutia aj výrok o neudelení azylu z humanitných dôvodov podľa § 9 zákona o azyle, lebo nejde o nárok, o ktorom musí rozhodnúť správny orgán ex lege, ale o výsledok správneho uváženia, ktorý nie je preskúmateľný súdom. Žalovaný vysvetlil, že v prípade takzvaného humanitného azylu ide o medzinárodnú ochranu sui generis poskytovanú žiadateľom o azyl, u ktorých sa zistí, že nespĺňajú zákonné podmienky na udelenie azylu podľa § 8 zákona o azyle. Tento druh ochrany nemožno odvodiť od Ženevského dohovoru z roku 1951, ani z Ústavy SR. Nejde ani o formu ochrany, ktorá by podliehala harmonizácii v rámci práva Európskej únie. Možnosť udeliť azyl z humanitných dôvodov je vyjadrením zvrchovaného práva SR na základe svojej suverenity poskytovať medzinárodnú ochranu z dôvodu, ktoré sú považované za výraz humanity. Ak žiadateľ ale v priebehu administratívneho konania uvádza aj humanitné dôvody, v odôvodnení rozhodnutia musí správny orgán zaujať k nim stanovisko a teda náležite odôvodniť, prečo azyl z humanitných dôvodov neudelil. Samotné humanitné dôvody nie sú bližšie špecifikované v právnych predpisoch a keďže ide o nenárokovaný exaktne nevymedzený právny inštitút, je v medziach správnej úvahy aké konkrétne dôvody bude za ne považovať v súlade s právnym poriadkom SR, ako aj európskym a medzinárodným právom. Na udelenie azylu z humanitných dôvodov nie je právny nárok, takže nie sú taxatívne určené prípady, na základe ktorých by bolo možné udeliť azyl z humanitných dôvodov, lebo to patrí do výsostnej právomoci ministerstva. Takúto prax potvrdzujú aj rozsudky krajských súdov a Najvyššieho súdu SR vydané v obdobných veciach, kde žiadateľ uvádzal humanitné dôvody. Zároveň žalovaný poukázal na článok 11 Nariadenia ministra vnútra SR č. 1 z 11.01.2007 o postupe Migračného úradu a útvarov policajného zboru pri vykonávaní zákona o azyle, kde za humanitné dôvody, na základe ktorých môže Migračný úrad udeliť azyl ak žiadateľ nespĺňa podmienky na udelenie azylu podľa § 8 zákona o azyle, sa považujú najmä prípady neúspešných žiadateľov o azyl z radov prestarnutých, traumatizovaných alebo ťažko chorých osôb, ktorých návrat do krajiny pôvodu by mohol predstavovať značné fyzické alebo psychické útrapy, prípadne až smrť. Zdravotný stav syna sťažovateľa bol ale spolu s bezpečnostnou situáciou zhodnotený pri poskytnutí doplnkovej ochrany.

11. Žalovaný uviedol, že všetky skutočnosti uvedené sťažovateľom boli počas konania objektívne vyhodnotené a komplexne posúdené, pričom žalovaný dospel k záveru, že sťažovateľ nespĺnil stanovené podmienky na udelenie azylu podľa § 8, § 9, ako aj § 10 zákona o azyle. V ďalšom sa zaoberal dôvodmi, z ktorých poskytol doplnkovú ochranu uvedenú v § 13a a v § 13b zákona o azyle, pričom z vyhodnoteného prípadu vyplýva, že v krajine pôvodu sťažovateľovi nehrozí trest smrti, ani jeho výkon, nakoľko nespáchal žiaden trestný čin, ani nevykonával žiadnu činnosť, pre ktorú by mu trest smrti alebo jeho výkon hrozil, čo dokumentuje aj sťažovateľove samotné vyjadrenie, ako aj skutočnosť, že legálnym spôsobom z krajiny pôvodu vycestoval a Líbya dlhodobo financovala prostredníctvom svojej ambasády

v Bratislave jeho štúdium, ako aj bežný život na území SR. Žalovaný ďalej uviedol, že zo sťažovateľovho vyjadrenia možno usúdiť, že v krajine pôvodu sťažovateľovi nehrozí mučenie alebo neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trest, nakoľko nevykonával žiadnu činnosť, pre ktorú by mu uvedené hrozilo, krajinu pôvodu bez akýchkoľvek problémov navštívil, naposledy v roku 2016. V konečnom dôsledku žalovaný uviedol, že sa zaoberal aj tým, či by mohol byť sťažovateľ v prípade návratu do Líbye reálne, vážne a individuálne ohrozený na živote alebo nedotknuteľnosti jeho osoby z dôvodu svojvoľného násillia počas medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu, pričom žalovaný zadovážil aktuálne informácie z krajiny pôvodu menovaného.

12. Žalovaný na základe posúdenia dôvodov a vyhodnotenia zistených skutočností dospel k záveru, že v prípade návratu sťažovateľa do krajiny pôvodu, berúc pritom do úvahy riziková bezpečnostnú situáciu v mieste sťažovateľovho bydliska, aktuálnu dostupnosť a úroveň špecializovanej zdravotnej starostlivosti, na ktorú je sťažovateľov syn odkázaný na území Líbye a tiež prístup individuálneho posudzovania potreby poskytnutia ochrany nemožno s dostatočnou istotou vylúčiť, že by nemohol byť sťažovateľ spolu s rodinou vystavený reálnej hrozbe tejto formy vážneho bezprávia, preto mu žalovaný podľa § 13a zákona o azyle poskytol doplnkovú ochranu na území SR, ktorá nemá trvalý charakter, je poskytovaná iba na dobu bezprostredne nutnú na preklenutie všeobecne nepriaznivej situácie v krajine, kedy by mohol žiadateľ byť vystavený vážnej ujme.

II.

Konanie na krajskom súde

13. Krajský súd napadnutým rozsudkom podľa § 219 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len S.s.p.) zamietol žalobu, ktorou sa sťažovateľ domáhal preskúmania rozhodnutia žalovaného ČAS: MU-PO-3-17/2017-Ž zo dňa 10.04.2017 v časti neudelenia azylu a vrátenia mu vecí na ďalšie konanie.

14. Krajský súd v odvodnení svojho rozsudku v rozsahu podanej žaloby uviedol, že:

- žalovaný v preskúmanom rozhodnutí náležite svojou právnou úvahou objasnil prečo v prípade sťažovateľa nie sú splnené podmienky pre udelenie azylu v zmysle § 8 zákona o azyle. Ohľadne daného uviedol, že v prípade sťažovateľa, ako vyplýva z vykonaného dokazovania, nebola preukázaná opodstatnenosť jeho obáv z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine. Navyše z jeho výpovede vyplýva, že v krajine pôvodu nečelil absolútne žiadnym problémom zo strany štátu alebo neštátnych pôvodcov, ktoré by mohlo byť považované za prenasledovanie v zmysle § 2 písm. d) zákona o azyle. V prípade sťažovateľa neboli preukázané opodstatnené obavy z prenasledovania z dôvodov uvedených v § 8 zákona o azyle, keďže objektívne nebol vystavený žiadnemu prenasledovaniu zo strany štátu resp. zo strany neštátnych pôvodcov v zmysle zákon o azyle, ani Ženevskej konvencie. Možno teda konštatovať, že v prípade sťažovateľa neboli preukázané opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine. S danými závermi žalovaného sa krajský súd v celom rozsahu stotožnil.

- krajský súd má za to, že je zrejmé z akých dôkazných prostriedkov žalovaný vychádzal pri svojom rozhodovaní, pričom krajský súd dospel k záveru, že žalovaný riadne vyhodnotil dokazovanie, ktoré vyústilo v riadne zistený skutkový stav, z ktorého žalovaný vychádzal pri svojom rozhodovaní o tom, či u sťažovateľa existujú dôvody pre udelenie azylu podľa § 8 a § 10 zákona o azyle.

- k námietke sťažovateľa, že nebol posudzovaný spolu so svojimi maloletými deťmi krajský súd uviedol, že táto námietka neobstojí, nakoľko vyhlásenie, na základe ktorého dochádza k začatiu konania o udelenie azylu, podala za tieto maloleté deti ich zákonná zástupkyňa - matka. Možno konštatovať, že žalovaný pri podávaní vyhlásenia maloletých cudzincov (detí sťažovateľa) postupoval v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona o azyle. Žiadosti maloletých detí a ich matky posudzoval žalovaný v konaní vedenom pred žalovaným pod sp. zn. ČAS: MU-PO-4-27/2017-Ž z 10.04.2017, v ktorom rozhodol o ich žiadosti tak, že im poskytol doplnkovú ochranu.

- ohľadom sťažovateľovej námietky neudelenia azylu z humanitných dôvodov, keďže sťažovateľ uvádzal, že žiada o udelenie azylu aj kvôli zdravotným problémom jeho syna, ktorý na území Slovenskej republiky podstúpil zákrok srdca a na ďalší sa pripravuje, pričom daný dôvod nemožno subsumovať pod dôvody

pre udelenie azylu v zmysle § 8 ani § 10 zákona o azyle, poukázal krajský súd na rozhodovaciu činnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v tejto otázke z ktorej vyplýva, že zákon výslovne neukladá povinnosť správneho orgánu uviesť do výroku negatívne rozhodnutie o neudelení azylu z humanitných dôvodov podľa § 9 zákona o azyle a keďže nejde o nárok, o ktorom musí rozhodnúť správny orgán ex lege, ale o výsledok správneho uváženia správneho orgánu. Vlastné rozhodnutie udeliť či neudeliť azyl z humanitných dôvodov podľa § 9 zákona o azyle je vecou voľnej správnej úvahy žalovaného a vo vzťahu k výsledku tohto rozhodnutia nie je prieskum súdu možný (1SŽa/34/2008 z 13.01.2009), pričom súd preskúmava úvahu správneho orgánu len v tom smere, či nevybočila z medzí a hľadísk stanovených zákonom, či je v súlade s pravidlami logického myslenia a či podklady pre takýto úsudok boli zistené úplne a riadnym procesným postupom. K tejto námietke súd ďalej uviedol, že pokiaľ žalovaný nepovažoval dôvody žalobcu pre udelenie azylu za takú subjektívnu okolnosť, ktorá by zakladala sama o sebe dôvod pre udelenie azylu z humanitných dôvodov, pričom túto úvahu uviedol v odôvodnení svojho rozhodnutia, nie je možné považovať uvedenú námietku za dôvodnú. V danom prípade žalovaný v odôvodnení preskúmaného rozhodnutia rozviedol túto svoju správnu úvahu ohľadne udelenia azylu podľa §9 zákona o azyle.

- že sa možno jednoznačne stotožniť s tvrdením žalovaného, že v prípade takzvaného humanitného azylu ide o medzinárodnú ochranu sui generis poskytovanú žiadateľom o azyl u ktorých sa zistí, že nespĺňajú zákonné podmienky na udelenie azylu podľa § 8 zákona o azyle, pričom tento druh ochrany nemožno odvodiť od Ženevského dohovoru z roku 1951, ani z Ústavy SR a nejde ani o formu ochrany, ktorá by podliehala harmonizácii v rámci práva Európskej únie. Možnosť udeliť azyl z humanitných dôvodov je vyjadrením zvrchovaného práva toho ktorého štátu, v našom prípade Slovenskej republiky, ktorý na základe svojej suverenity môže poskytnúť medzinárodnú ochranu z dôvodov, ktoré sú považované za výraz humanity. Samotné humanitné dôvody nie sú bližšie špecifikované v právnych predpisoch a keďže ide o nenárokovaný exaktne nevymedzený právny inštitút, je v medziach správnej úvahy správneho orgánu aké konkrétne dôvody bude za ne považovať v súlade s právnym poriadkom SR, ako aj európskym a medzinárodným právom.

- ohľadne žalobnej námietky sťažovateľa krajský súd ďalej poukázal na to, že napadnutým rozhodnutím žalovaný neudelil azyl a poskytol doplnkovú ochranu sťažovateľovi. Keďže časť týkajúca sa poskytnutia doplnkovej ochrany v zmysle § 21 ods. 3 zákona o azyle nie je preskúmateľná správnym súdom, čo znamená, že sa nemožno správnu žalobou domáhať preskúmania rozhodnutia správneho orgánu (Migračného úradu - žalovaného) v prípade neudelenia azylu v časti o poskytnutí doplnkovej ochrany. Preto pokiaľ žalovaný zhodnotil, že doplnkovú ochranu poskytol aj na základe zdravotného stavu syna sťažovateľa, bolo to na správnej úvahe žalovaného a táto časť nepodlieha súdnemu prieskumu. Zo správnej úvahy žalovaného vyplýva, že zdravotný stav syna žalobcu (H.) nepovažoval za dôvod pre udelenie azylu z humanitných dôvodov podľa § 9 zákona o azyle, ale na ich základe poskytol žalovaný sťažovateľovi doplnkovú ochranu. Preto podľa krajského súdu žalovaný ani nepochybil, na čo poukazoval sťažovateľ, že nedostatočne zistil skutkový stav veci pokiaľ nevyhodnotil správy a stanoviská ošetrovujúcich lekárov k zdravotnému stavu jeho syna. Súd má zato, že žalovaným zistený skutkový stav, z ktorého vychádzal, má podklad vo vykonanom dokazovaní, nakoľko rozhodnutie udeliť či neudeliť azyl z humanitných dôvodov podľa § 9 zákona o azyle je vecou voľnej správnej úvahy žalovaného a vo vzťahu k výsledku tohto rozhodnutia nie je prieskum súdu možný.

15. Krajský súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia správnu žalobu sťažovateľa podľa § 219 S.s.p. zamietol, majúc za to, že táto žaloba vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti nie je dôvodná, nakoľko v prípade sťažovateľa neboli preukázané dôvody pre udelenie azylu podľa § 8, § 9 a § 10 zákona o azyle. Krajský súd teda žalobu zamietol ako nedôvodnú a účastníkom nepriznal náhradu trov konania.

III.

Konanie na kasačnom súde

A)

16. Proti rozsudku Krajského súdu podal sťažovateľ v zákonnej lehote sťažnosť.

17. Sťažovateľ v súlade s § 445 ods. 1 písm. c) S.s.p. ako dôvody podania kasačnej sťažnosti uviedol, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g) S.s.p.). Sťažovateľ namietal, že:

- nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces;

- krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci;

- vytkol krajskému súdu, že aj napriek tomu, že sťažovateľ v priebehu administratívneho konania uviedol humanitné dôvody - zlý zdravotný stav jeho syna, zamietnutím žaloby krajský súd potvrdil nezdôvodnenie rozhodnutia správneho orgánu (žalovaného), prečo azyl z humanitných dôvodov neudelil, pretože správny orgán vo svojom rozhodnutí neuviedol, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov a ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie o neudelení humanitného azylu; v súvislosti s čím sťažovateľ poukázal aj na rozhodovaciu činnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ak žiadateľ v priebehu administratívneho konania uvádza aj humanitné dôvody, v odôvodnení rozhodnutia musí správny orgán k nim zaujať stanovisko a náležite odôvodniť, prečo azyl u humanitných dôvodov neudelil (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 1Sža/19/2009); sťažovateľ poukázal aj na Rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Sža/12/2010 a 1 Sža 34/2008;

- krajský súd sa vo svojom rozhodnutí nevyjadril k bodu správnej žaloby v súvislosti s hradením zdravotnej starostlivosti, a preto sťažovateľ poukázal na rozdiel medzi osobami s udeleným azylom a poskytnutou doplnkovou ochranou, ktorý sťažovateľ považuje za zreteľný predovšetkým vo vzťahu k jeho statusu - osoby s doplnkovou ochranou. Sťažovateľ uviedol, že rozdiely v poskytovaní zdravotnej starostlivosti, ktoré možno chápať ako určité „obmedzenia“ sa nevzťahujú len na neho, ale aj na jeho syna, ktorý vzhľadom na svoje zdravotné problémy je rizikovým pacientom a potrebuje vo viacerých oblastiach pravidelnú lekársku starostlivosť, a taktiež sa pripravuje na operáciu srdca. Sťažovateľ poukázal na rozdiel pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti aj z pohľadu nároku na peňažné príspevky.

- sťažovateľ ďalej uviedol, že v prípade ak by bol sťažovateľovmu synovi udelený humanitný azyl a jemu ako otcovi by Migračný úrad poskytol doplnkovú ochranu, nemohol by si ako otec, t. j. zákonný zástupca jeho syna a osoba s rovnakými rodičovskými právami a povinnosťami ako matka dieťaťa, uplatňovať práva podľa zákona č. 447/2008 Z.z. voči jeho synovi, preto je sťažovateľ toho názoru, že by mal byť pri rozhodovaní správneho orgánu posudzovaný s jeho deťmi spoločne;

- navrhol kasačnému súdu, aby rozhodnutie krajského súdu zmenil tak, že rozhodnutie žalovaného, sp. zn. ČAS: MU-PO-3-17/2017-Ž zo dňa 10.04.2017 v časti o neudelení azylu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

B)

18. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedol, že:

- k námietke sťažovateľa, ktorou poukazuje na nemožnosť kompenzácie ťažkého zdravotného postihnutia podľa zákona č. 447/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, sa požiadavka na jeho uplatnenie vzhľadom na súčasný zdravotný stav sťažovateľovho syna javí ako predčasná.

- pri posudzovaní žiadosti sťažovateľa, v správnej úvahe žalovaný postupoval logicky a transparentne, a nevybočil z rámca, ktorý pre postup orgánov verejnej moci vyplýva z ústavne zakotvených náležitostí demokratického a právneho štátu;

- zdravotný stav syna sťažovateľa bol náležite zohľadnený a sťažovateľovi bola poskytnutá medzinárodná ochrana vo forme doplnkovej ochrany. Rovnako postupoval migračný úrad aj v prípade sťažovateľovej manželky a ich maloletých detí;

- pokiaľ ide o dôvody kasačnej sťažnosti právneho zástupcu, ide o rovnaké dôvody, na základe ktorých

už bola podaná správna žaloba proti rozhodnutiu migračného úradu zo dňa 10.04.2017. Všetky informácie a podrobnosti týkajúce sa právnej veci sťažovateľky a jej detí sú založené v spise ČAS: MU-PO- 3-17/2017- Ž, ktorý Vám bude postúpený krajským súdom;

- navrhol kasačnému súdu, aby zamietol kasačnú sťažnosť proti napadnutému rozsudku.

IV.

Právny názor Najvyššieho súdu

19. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S. s. p.) postupom podľa § 492 S.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná a napadnutý rozsudok krajského súdu je v zmysle § 462 ods. 2 S.s.p. potrebné zmeniť tak, že ruší preskúmané rozhodnutie v časti o neudelení azylu a vec žalovanému vracia na ďalšie konanie. Rozhodol bez nariadenia pojednávania podľa ustanovenia § 455 S.s.p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke najvyššieho súdu. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 16.01.2018 (§ 137 ods. 2 S.s.p.).

Podľa ust. § 2 písm. d) zákona o azyle na účely tohto zákona sa rozumie prenasledovaním závažné alebo opakované konanie spôsobujúce vážne porušovanie základných ľudských práv alebo súbeh rôznych opatrení, ktorý postihuje jednotlivca podobným spôsobom, ktoré spočíva najmä v

1. použitia fyzického alebo psychického násillia vrátane sexuálneho násillia,
2. zákonných, správnych, policajných alebo súdnych opatreniach, ktoré sú diskriminačné alebo sú vykonávané diskriminačným spôsobom,
3. odmietnutí súdnej ochrany, ktoré vedie k neprimeranému alebo diskriminačnému potrestaniu,
4. neprimeranom alebo diskriminačnom trestnom stíhaní alebo treste,
5. trestnom stíhaní alebo treste za odmietnutie výkonu vojenskej služby v čase konfliktu, ak by výkon vojenskej služby zahŕňal trestné činy alebo činy uvedené v § 13 ods. 2,
6. konaní namierenom proti osobám určitého pohlavia alebo proti deťom.

Podľa ust. § 13 ods. 1 zákona o azyle ministerstvo neudelí azyl žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 8 alebo 10.

Podľa ust. § 8 zákona o azyle ministerstvo udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak, žiadateľovi, ktorý

a) má v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastavania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu, alebo

b) je v krajine pôvodu prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd.

Ustanovenie § 10 zákona o azyle rieši otázku udelenia azylu na účel zlúčenia rodiny manželovi azylanta, resp. slobodným deťom azylanta do 18 rokov ich veku, resp. rodičom slobodného azylanta mladšieho ako 18 rokov, pričom azylantom je cudzinec, ktorému bol udelený azyl.

Podľa ust. § 9 zákona o azyle ministerstvo môže udeliť azyl z humanitných dôvodov, aj keď sa v konaní nezistia dôvody podľa § 8.

Podľa § 39 ods. 1 zákona o azyle ministerstvo vytvára v azylových zariadeniach vhodné podmienky na ubytovanie cudzincov a starostlivosť o nich, pritom zohľadňuje osobitné potreby zraniteľných osôb zistené na základe individuálneho posúdenia ich stavu; vhodnými podmienkami sa rozumie aj prijímanie primeraných opatrení na zabránenie útokom a násilliu, ako aj poskytnutie ochrany obetiam obchodovania s ľuďmi. Zraniteľnými osobami sa na účely tohto ustanovenia rozumie najmä maloleté osoby, zdravotne

postihnuté osoby, staršie osoby, tehotné ženy, osamelí rodičia s maloletými deťmi, obeť obchodovania s ľuďmi, osoby so závažným ochorením, osoby s duševnou poruchou a osoby, ktoré boli podrobené mučeniu, znásilneniu alebo iným závažným formám psychického násillia, fyzického násillia alebo sexuálneho násillia.

20. Konanie o udelenie azylu na území Slovenskej republiky je upravené v zákone o azyle. Udelenie azylu na území Slovenskej republiky je spojené so splnením podmienok taxatívne uvedených v ustanovení § 8 zákona o azyle, t. j. v prípade žiadateľa o azyl musia byť preukázané opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, prenasledovania za uplatňovanie politických práv a slobôd a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu.

21. V citovanom ustanovení ide o zákonné vyjadrenie ústavnej garancie poskytovania azylu cudzincom prenasledovaným za uplatňovanie politických práv a slobôd (čl. 53 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky).

22. Dôvody pre poskytnutie azylu sú zákonom vymedzené pomerne úzko a nepokrývajú celú škálu porušovania ľudských práv a slobôd, ktoré sú tak v medzinárodnom ako aj vo vnútroštátnom kontexte uznávané. Inštitút azylu je aplikovateľný v obmedzenom rozsahu, a to len pre prenasledovanie zo zákonom uznaných dôvodov, kedy je týmto inštitútom chránená len najvlastnejšia existencia ľudskej bytosti a práva a slobody s ňou spojené, pričom udelenie azylu podľa § 8 zákona o azyle je viazané objektívne na prítomnosť prenasledovania ako skutočnosti definovanej v § 2 písm. d) zákona o azyle alebo na odôvodnené obavy z tejto skutočnosti, a to v oboch prípadoch v dobe podania žiadosti o azyl, teda spravidla v dobe bezprostredne nasledujúcej po odchode z krajiny pôvodu, (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Sža/41/2009 zo dňa 04.08.2009).

23. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že povinnosť zistiť skutočný stav veci podľa § 32 zákona č. 71/1967 Zb. (Správny poriadok) má žalovaný len v rozsahu dôvodov, ktoré žiadateľ v priebehu správneho konania uviedol, pričom zo žiadneho ustanovenia zákona nemožno vyvodiť, že by žalovanému vznikla povinnosť, aby sám domýšľal právne relevantné dôvody pre udelenie azylu žiadateľom neuplatnené a následne k týmto dôvodom vykonal príslušné skutkové zistenia (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Sža/34/2009 zo dňa 01.07.2009).

24. V predmetnej veci je potrebné predostrieť, že predmetom konania pred kasačným súdom bol rozsudok krajského súdu, ktorým bola zamietnutá žaloba proti rozhodnutiu žalovaného o neudelení azylu a poskytnutí doplnkovej ochrany sťažovateľovi. Sťažovateľ napadol tú časť rozhodnutia, ktorá sa týkala neudelenia azylu, preto primárne v medziach sťažnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd kasačný, preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj rozhodnutie žalovaného v napadnutej časti, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami sťažovateľky v podanej žalobe a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného.

25. K veci je potrebné uviesť, že vo veciach medzinárodnej ochrany zohráva mimoriadne dôležitú úlohu dôveryhodnosť výpovede žiadateľa o azyl a v tomto kontexte i jeho vlastná celková dôveryhodnosť. Pravdivosť tvrdení žiadateľa a dôveryhodnosť jeho osoby sú základom, z ktorého je v azylovom konaní nutné vychádzať.

26. Najvyšší súd Slovenskej republiky už v skoršej judikatúre (rozsudok NS SR sp. zn. 1Sža/10/2013 zo dňa 09.04.2013) uviedol, že nie je povinnosťou žiadateľa o azyl, aby prenasledovanie svojej osoby preukazoval inými dôkaznými prostriedkami než vlastnou dôveryhodnou výpoveďou.

27. Kasačný súd poukazuje aj na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1Sža/73/2008 zo dňa 27. mája 2008, v ktorom uviedol, že „dôveryhodnosť osoby žiadateľa odporca posudzuje vzhľadom na

nedostatok listinných dokladov a dokumentov, ktorými by preukázal svoju totožnosť, resp. ktorými by preukázal pravdivosť svojich tvrdení o prenasledovaní v krajine pôvodu v nadväznosti na celkové správanie navrhovateľa v priebehu administratívneho konania. Na preukázanie pravdivosti tvrdení musí záležať predovšetkým žiadateľovi o azyl, preto jeho vyhlásenia musia byť ucelené a rozumné, nesmú protirečiť všeobecne známym faktom o krajine pôvodu a svojim konaním nesmie zadávať dôvod na spochybňovanie dôveryhodnosti svojej osoby.“

28. Je naopak povinnosťou správneho orgánu, aby v pochybnostiach zhromaždil všetky dostupné dôkazy, ktoré dôveryhodnosť výpovede žiadateľa o azyl vyvracajú alebo spochybňujú.

29. Rovnako nie je povinnosťou žiadateľa o azyl svoje obavy z prenasledovania podradiť pod konkrétny dôvod v zmysle zákona o azyle. To je úlohou posúdenia správneho orgánu.

30. Pokiaľ sa teda žiadateľ o azyl teda po celú dobu konania vo veci medzinárodnej ochrany drží jednej dejovej línie, jeho výpoveď je možné i napriek drobným nezrovnalostiam označiť za konzistentnú a za súladnú s dostupnými informáciami o krajine pôvodu, potom je potrebné z takejto výpovede vychádzať. Najvyšší súd poukazuje na rozsudok sp. zn. I SžA 4/2012 zo dňa 28.02.2012, v ktorom uviedol, že „posudzovanie dôveryhodnosti žiadateľa o udelenie azylu je výsledkom celkového hodnotiaceho procesu a úvah odporcu o osobnosti žiadateľa s prihliadnutím k miere reálnosti, resp. vierohodnosti ním tvrdených dôvodov odchodu z krajiny pôvodu v konfrontácii so všeobecne známymi informáciami o krajine pôvodu. Rozhodujúcimi pre záver o nedôveryhodnosti žiadateľa nemôžu byť len niektoré nepatrné nezrovnalosti alebo len omylom vysvetlené nejasnosti v tvrdeniach žiadateľa, ale zásadné rozpory vo výpovediach, ktoré správny orgán rozpozná.“

31. Z administratívneho spisu je podľa názoru kasačného súdu zrejmé, že žalovaný nepreukázal nedôveryhodnosť sťažovateľa vo výpovediach, táto bola konzistentná. Z uvedeného dôvodu bolo preto potrebné z výpovedí sťažovateľa vychádzať. Primárnym dôvodom neudelenia azylu sťažovateľovi ako žiadateľovi o azyl bolo podľa odôvodnenia žalovaného nesplnenie relevantných podmienok pre udelenie azylu v zmysle zákona o azyle.

32. Žalovaný poukázal pri rozhodovaní o žiadosti sťažovateľa aj na to, že v prípade sťažovateľa neprichádza do úvahy udelenie azylu na účel zlúčenia rodiny podľa § 10.

33. Z dôvodov rozhodnutia žalovaného vyplýva, že sa zaoberal aj možnosťou udelenia azylu z humanitných dôvodov, nakoľko druhým dôvodom žiadosti o azyl sťažovateľa bol práve zlý zdravotný stav jeho syna. Sťažovateľ uviedol, že jeho syn má zdravotné problémy, v máji 2015 bol v Bratislave operovaný na srdce, o dva roky, teda v roku 2017 sa mal podrobiť ďalšej operácii, pričom zdravotný stav jeho syna je vážny a v prípade návratu do Líbye by bol jeho život v ohrození.

34. K posudzovaniu sťažovateľovej žiadosti namietať sťažovateľ v žalobe voči rozhodnutiu žalovaného, že žalovaný nedostatočne zistil skutkový stav veci a nevykonal náležité dokazovanie a to najmä tým, že nevyhodnotil správy a stanoviská ošetrovujúcich lekárov k zdravotnému stavu syna žalobcu, ktoré mal k dispozícii pri rozhodovaní o žiadosti o udelenie azylu manželky žalobcu. V ďalšom poukazyval na lekárske správy z kardiologickej ambulancie, očnej ambulancie, neurologickej ambulancie a pediatričky, pričom z kardiologickej správy vyplýva, že syn sťažovateľa je sledovaný pre komplexnú srdcovú chybu, z očnej ambulancie že je liečený pre diagnózu Coloboma retinae o.tx., z neurologickej že je sledovaný od júna 2015, kedy v pooperačnom období na CT mozgu bol diagnostikovaný trojkomorový hydrocefalus a v septembri 2015 sa objavili epileptické záchvaty a nasadená antiepileptická liečba, pričom zaostáva v psychomotorickom vývine a pediatrička zhodnotila stav syna sťažovateľa ako dieťa, ktoré zatiaľ aktívne neseďí, nestojí a vyžaduje si celodennú opateru matky. Sťažovateľ poukazyval na to, že s uvedenými správami sa žalovaný nevysporiadal a v napadnutom rozhodnutí žalovaného nie je o nich žiadna zmienka, ako tieto správy vyhodnotil. Avšak na strane druhej napadnutého rozhodnutia na strane 6 uvádza, že zdravotný stav syna menovaného bol ale spolu s bezpečnostnou situáciou zhodnotený pri poskytnutí doplnkovej ochrany. Mal za to, že napriek tomu, že správny orgán lekárske správy syna žalobcu nijako

nevyhodnotil, zohľadnil zdravotný stav syna žalobcu pri poskytnutí doplnkovej ochrany žalobcovi, pričom bol povinný uviesť všetky podstatné skutočnosti, ktoré boli podkladom pre rozhodnutie. Skutkový stav, ktorý vzal orgán verejnej správy za základ napadnutého rozhodnutia alebo opatrenia je v rozpore s administratívnym spisom alebo v ňom nemá oporu.

35. V kasačnej sťažnosti sťažovateľ okrem iného namieta, tak ako aj v konaniach ktoré jej predchádzali, porušenie jeho rodičovských práv, keďže jeho žiadosť nebola posudzovaná spoločne so žiadosťami jeho detí, ktoré boli posudzované spoločne so žiadosťou manželky sťažovateľa (pozn. vo veci udelenia azylu sťažovateľovej manželke a ich detí konal žalovaný v konaní sp. zn. ČAS: MU-PO- 4-27/2017- Ž zo dňa 10. apríla 2017).

36. Sťažovateľ vo svojej kasačnej sťažnosti uviedol aj rozdiely pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti a s tým súvisiace nároky na peňažné príspevky osôb, ktorým bol poskytnutý azyl a osobám, ktorým bola poskytnutá doplnková ochrana s tým, že poukázal na to, že tieto rozdiely sa dotýkajú aj jeho maloletého syna, ktorý je kritickým pacientom. Túto námietku však kasačný súd vyhodnotil ako predčasnú, a preto sa jej dopodrobna nevenoval.

37. Pri posudzovaní sťažovateľovej žiadosti sa žalovaný sa zaoberal aj možnosťou udelenia azylu podľa § 9 zákona o azyle, ako je uvedená v bode 33. tohto rozsudku, pričom žalovaný uviedol, že zákon výslovne neukladá povinnosť správnomu orgánu uviesť do výroku rozhodnutia aj výrok o neudelení azylu z humanitných dôvodov podľa § 9 zákona o azyle, lebo nejde o nárok, o ktorom musí rozhodnúť správny orgán ex lege, ale o výsledok správneho uváženia, ktorý nie je preskúmateľný súdom. Žalovaný vysvetlil, že v prípade takzvaného humanitného azylu ide o medzinárodnú ochranu sui generis poskytovanú žiadateľom o azyl, u ktorých sa zistí, že nespĺňajú zákonné podmienky na udelenie azylu podľa § 8 zákona o azyle. Tento druh ochrany nemožno odvodiť od Ženevského dohovoru z roku 1951, ani z Ústavy SR. Nejde ani o formu ochrany, ktorá by podliehala harmonizácii v rámci práva Európskej únie. Možnosť udeliť azyl z humanitných dôvodov je vyjadrením zvrchovaného práva SR na základe svojej suverenity poskytovať medzinárodnú ochranu z dôvodu, ktoré sú považované za výraz humanity. Ak žiadateľ ale v priebehu administratívneho konania uvádza aj humanitné dôvody, v odôvodnení rozhodnutia musí správny orgán zaujať k nim stanovisko a teda náležite odôvodniť, prečo azyl z humanitných dôvodov neudelil. Samotné humanitné dôvody nie sú bližšie špecifikované v právnych predpisoch a keďže ide o nenárokovaný exaktne nevyhradený právny inštitút, je v medziach správnej úvahy aké konkrétne dôvody bude za ne považovať v súlade s právnym poriadkom SR, ako aj európskym a medzinárodným právom. Na udelenie azylu z humanitných dôvodov nie je právny nárok, takže nie sú taxatívne určené prípady, na základe ktorých by bolo možné udeliť azyl z humanitných dôvodov, lebo to patrí do výsostnej právomoci ministerstva. Takúto prax potvrdzujú aj rozsudky krajských súdov a Najvyššieho súdu SR vydané v obdobných veciach, kde žiadateľ uvádzal humanitné dôvody. Zároveň žalovaný poukázal na článok 11 Nariadenia ministra vnútra SR č. 1 z 11.01.2007 o postupe Mиграčného úradu a útvarov policajného zboru pri vykonávaní zákona o azyle, kde za humanitné dôvody, na základe ktorých môže Mиграčný úrad udeliť azyl ak žiadateľ nespĺňa podmienky na udelenie azylu podľa § 8 zákona o azyle, sa považujú najmä prípady neúspešných žiadateľov o azyl z radov prestarnutých, traumatizovaných alebo ťažko chorých osôb, ktorých návrat do krajiny pôvodu by mohol predstavovať značné fyzické alebo psychické útrapy, prípadne až smrť.

38. Aj napriek uvedenému žalovaný zhodnotil zdravotný stav syna sťažovateľa spolu s bezpečnostnou situáciou pri poskytnutí doplnkovej ochrany, nie pri poskytnutí humanitného azylu. A to tak, že žalovaný na základe posúdenia dôvodov a vyhodnotenia zistených skutočností dospel k záveru, že v prípade návratu sťažovateľa do krajiny pôvodu, berúc pritom do úvahy rizikóvú bezpečnostnú situáciu v mieste sťažovateľovho bydliska, aktuálnu dostupnosť a úroveň špecializovanej zdravotnej starostlivosti, na ktorú je sťažovateľov syn odkázaný na území Líbye a tiež prístup individuálneho posudzovania potreby poskytnutia ochrany nemožno s dostatočnou istotou vylúčiť, že by nemohol byť sťažovateľ spolu s rodinou vystavený reálnej hrozbe tejto formy vážneho bezprávia, preto mu žalovaný podľa § 13a zákona o azyle poskytol doplnkovú ochranu na území SR, ktorá nemá trvalý charakter, je poskytovaná iba na dobu bezprostredne nutnú na preklopenie všeobecne nepriaznivej situácie v krajine, kedy by mohol

žiadateľ byť vystavený vážnej ujme.

39. K poskytnutiu humanitného azylu kasačný súd uvádza, že z dikcie zákona (vzhľadom na správne uváženie) ako správne konštatoval aj žalovaný vyplýva, že na udelenie azylu z humanitných dôvodov nie je právny nárok a súdy, ktoré preskúmavajú rozhodnutia Ministerstva vnútra - Migračného úradu (v texte „žalovaný“), neurčujú žalovanému, ktoré dôvody má považovať za dostatočné pre udelenie azylu z humanitných dôvodov, a teda ani zrušovať jeho rozhodnutia preto, že nepovažoval za dostatočný dôvod niektorý, ktorý by z pohľadu súdu takýmto mal byť. Súdnym prieskumom je obmedzený len na kontrolu toho, či je rozhodovanie žalovaného v danej veci logické a nediskriminačné, teda či nie je v rozpore so zákazom ľubovôle, vyplývajúceho pre orgány verejnej moci z ústavne zakotvených náležitostí demokratického a právneho štátu. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 10Sž/41/2015 zo dňa 03.02.2016 v ktorom obdobne uviedol, že „Na námietku navrhovateľa, že odporca nezávažil možnosť udelenia azylu navrhovateľovi z humanitárnych dôvodov uvedených v § 9 zákona o azyle odvolací súd uvádza, že vlastné rozhodnutie udeliť či neudeliť azyl z humanitných dôvodov podľa § 9 zákona o azyle je vecou voľnej správnej úvahy odporcu a vo vzťahu k výsledku tohto rozhodnutia nie je prieskum súdu možný. Z odôvodnenia rozhodnutia odporcu vyplýva, že dôvody navrhovateľa boli vyhodnotené a individuálne posúdené, pričom nebola zistená reálna hrozba vážneho bezprávia. Z uvedeného dôvodu navrhovateľ nespadá do žiadnej kategórie osôb, ktoré potrebujú nejakú formu medzinárodnej ochrany, a preto odporca v jeho prípade nepovažoval za potrebné mu poskytnúť akúkoľvek formu ochrany. Pokiaľ teda odporca nepovažoval dôvody navrhovateľa pre udelenie azylu za takú subjektívnu okolnosť, ktorá by zakladala sama o sebe dôvod pre udelenie azylu z humanitných dôvodov, pričom túto úvahu uviedol v odôvodnení svojho rozhodnutia, nebolo možné považovať uvedenú námietku navrhovateľa za dôvodnú.“ V danom prípade však kasačný súd uvádza, že sťažovateľ požiadal o humanitný azyl, ktorý odôvodnil vážnym zdravotným stavom jeho maloletého syna. Žalovaný však dôvod, pre ktorý azyl z humanitných dôvodov neudelil, neodôvodnil dostatočne, naopak uviedol len, že sťažovateľ nespĺňa podmienky na udelenie humanitárneho azylu, a sťažovateľov dôvod na udelenie humanitárneho azylu ďalej posudzoval v rámci poskytnutia doplnkovej ochrany, ktorú odôvodnil aj zdravotným stavom sťažovateľovho syna.

40. Najvyšší súd v súvislosti s dôvodom, pre ktorý sťažovateľ žiadal o poskytnutie azylu, dáva do pozornosti ustanovenie § 39 zákona o azyle, podľa ktorého zraniteľnými osobami sa na účely tohto ustanovenia rozumejú najmä maloleté osoby, zdravotne postihnuté osoby, staršie osoby, tehotné ženy, osamelí rodičia s maloletými deťmi, obeť obchodovania s ľuďmi, osoby so závažným ochorením, osoby s duševnou poruchou a osoby, ktoré boli podrobené mučeniu, znásilneniu alebo iným závažným formám psychického násillia, fyzického násillia alebo sexuálneho násillia.

41. Kasačný súd na tomto mieste považuje za dôležité zdôrazniť, že maloleté osoby a závažné ochorenie, patria medzi významné znaky zraniteľnej osoby, pričom z rozhodnutia žalovaného nevyplýva, že by podrobil testu existencie znakov zraniteľnej osoby sťažovateľa resp. jeho maloleté deti. Nemožno opomenúť, že prípady neúspešných žiadateľov o azyl- maloletých osôb so závažným ochorením patria medzi dôvody hodné udelenia azylu z humanitných dôvodov, a preto kasačný súd považuje rozhodnutie žalovaného v časti o neudelení humanitného azylu sťažovateľovi, ktorý žiadal aj z dôvodu zlého zdravotného stavu jeho maloletého syna, za nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, ale súčasne za nelogické. Žalovaný totiž v dôvodoch rozhodnutia uvádza, že v zmysle Nariadenia ministra vnútra SR č.34 z 21.01.2014 o postupe migračného úradu MV SR pri vykonávaní zákona o azyle sa za humanitné dôvody, na základe ktorých migračný úrad môže udeliť azyl považujú: „najmä prípady neúspešných žiadateľov o azyl za radov prestarnutých, traumatizovaných alebo ťažko chorých osôb, ktorých návrat do krajiny pôvodu by mohol predstavovať značné fyzické alebo psychické útrapy, prípadne až smrť“ napriek tomu, prekvapivo prípad sťažovateľa za takýto dôvod, hodný udelenia azylu z humanitných dôvodov nevyhodnotil.

42. Podľa kasačného súdu ide o neúspešného žiadateľa o azyl, ktorý žiada o azyl aj v súvislosti so zdravotným stavom jeho maloletého syna, ktorý trpí závažným ochorením, pre ktoré možno prípad sťažovateľa, v súvislosti so žiadosťou o azyl jeho manželky ich detí (pozn. o žiadosti o azyl manželky

sťažovateľa, ktorá podala žiadosť aj v mene ich maloletých detí rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. 10Sžak/18/2017 zo dňa 13. decembra 2017) za prípad neúspešných žiadateľov o azyl z radov ťažko chorých osôb, ktorých návrat do krajiny pôvodu by mohol predstavovať značné fyzické alebo psychické útrapy, prípadne až smrť, preto záver, ktorý žalovaný učinil, vyhodnotil kasačný súd ako nelogický, vykazujúci znaky ľubovôle pri posudzovaní kritérií, ktorými sa žalovaný ako tvrdí v dôvodoch rozhodnutia zaoberal. Vo výsledku sa to však prejavilo prekvapivým, priam nelogickým záverom, s ktorým sa kasačný súd nemohol stotožniť.

43. Kasačný súd na základe vyššie uvedených dôvodov konštatuje, že krajský súd dospel k nesprávnemu záveru, keď žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného v časti o neudelení azylu sťažovateľovi považoval za súladné so zákonom a správnu žalobu zamietol. Nakoľko samotné preskúmané rozhodnutie žalovaného v časti o neudelení azylu trpí vadami, ktoré ho činia nezákonným, kasačný súd nezrušil napadnutý rozsudok krajského súdu, ale považoval za potrebné rozhodnúť v zmysle § 462 ods. 2 v spojení s § 457 ods. 1 S.s.p. tak, že rozhodnutie žalovaného v časti o neudelení azylu zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

44. Pre úplnosť kasačný súd uvádza, že vo veci manželky a maloletých detí sťažovateľa bol rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10Sžak/18/2017 zo dňa 13.12.2017 rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 4SaZ/1/2017-63 zo dňa 21. augusta 2017 zmenený tak, že rozhodnutie žalovaného ČAS: MU-PO-4-27/2017-Ž zo dňa 10. apríla 2017 v časti o neudelení azylu bolo zrušené a vec bola vrátená žalovanému na ďalšie konanie.

Podľa § 462 ods. 2 S.s.p. ak kasačný súd dospeje k záveru, že napadnuté rozhodnutie orgánu verejnej správy nie je v súlade so zákonom, a krajský súd žalobu zamietol, môže rozhodnutie krajského súdu zmeniť tak, že zruší rozhodnutie orgánu verejnej správy a vec mu vráti na ďalšie konanie.

45. O nároku na náhradu trov kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 2 v spojení s § 167 ods. 1 a § 175 ods. 1 S.s.p. tak, že sťažovateľovi, ako úspešnému účastníkovi konania o kasačnej sťažnosti, nárok na náhradu trov tohto konania priznal.

46. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijal rozsudok jednomyselne (§ 139 ods. 4 S.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.